

KHỞI ĐỘNG

KHỞI ĐỘNG

Hình thức nghệ thuật nào không khai thác yếu tố âm nhạc?

Hình 3.2 không khai thác yếu tố âm nhạc

Hình 3.1. Trình diễn đấu chiêng của đồng bào Co

Hình 3.2. Chi tiết điêu khắc trên đài thờ Mỹ Sơn E1

Hình 3.3. Một cảnh trong nghệ thuật tuồng

Hình 3.4. Hát bà trạo của các cư dân vùng biển

CHỦ ĐỀ 4

NGHỆ THUẬT TUỒNG ĐẤT QUẢNG

NỘI DUNG BÀI HỌC

1

Xuất xứ
nghệ thuật
Tuồng

2

Tuồng trong
đời sống
tinh thần
của người
Đà Nẵng

3

Những tên
tuổi gắn liền
với Tuồng

4

Giá trị của
nghệ thuật
Tuồng

5

Một số biện
pháp bảo tồn
và phát triển
Tuồng ở Đà
Nẵng

1. Xuất xứ nghệ thuật Tuồng

- + Tuồng có nguồn gốc từ đâu?
- + Tuồng phát triển như thế nào ở Đàng Trong và xứ Quảng?

1. Xuất xứ nghệ thuật Tuồng

Tuồng (Hát Bộ, Hát Bội) hình thành sớm ở miền Bắc, truyền vào Đàng Trong từ thời chúa Nguyễn.

Đến thế kỷ XVIII, Tuồng phát triển hoàn chỉnh về kịch bản và nghệ thuật biểu diễn, trở thành nét đặc sắc văn hóa dân tộc.

Ở xứ Quảng, Tuồng được người dân yêu mến, phát triển mạnh, đặc biệt là tại Đà Nẵng – trung tâm giao lưu văn hóa lớn miền Trung.

2. Tuồng trong đời sống tinh thần của người Đà Nẵng

2.1 Nghệ thuật Tuồng ở Đà Nẵng

Thảo luận nhóm

- + Nhóm 1: Tìm hiểu và tóm tắt quá trình hình thành của Nhà hát Tuồng Nguyễn Hiền Dĩnh.
- + Nhóm 2: Phân tích và liệt kê các thành tựu, giải thưởng, danh hiệu tiêu biểu của Nhà hát.
- + Nhóm 3: Mô tả và minh họa vai trò của Nhà hát trong việc gìn giữ và quảng bá nghệ thuật Tuồng.
- + Nhóm 4: Đánh giá và trình bày ý nghĩa của Nhà hát đối với đời sống văn hoá người Đà Nẵng.

BÁO CÁO SẢN PHẨM

Nhóm 1

Hình 4.1. Trụ sở Nhà hát Tuồng Nguyễn Hiền Dĩnh, số 155 Phan Châu Trinh, quận Hải Châu, thành phố Đà Nẵng

* Nhà hát tuồng Nguyễn Hiền Dĩnh:

1

Thành lập năm 1967 với tên Đoàn Tuồng Giải phóng Quảng Nam.

2

Năm 1970 ra Bắc học, đổi tên Đoàn Tuồng Khu V.

3

Năm 1992 hợp nhất thành Nhà hát Tuồng Nguyễn Hiền Dĩnh.

4

Nay là đơn vị nghệ thuật tiêu biểu của Đà Nẵng.

BÁO CÁO SẢN PHẨM

Nhóm 2

* Thành tựu:

- Dàn dựng gần 100 vở Tuồng, nhiều vở đạt huy chương vàng, bạc.
- Có 6 NSND, 27 NSƯT, nhiều nghệ sĩ đạt giải cao.
- Được tặng Huân chương Lao động hạng Nhất.

BÁO CÁO SẢN PHẨM

Nhóm 3

* Vai trò

Giữ gìn, truyền dạy, quảng bá nghệ thuật Tuồng.

Biểu diễn trong lễ hội, du lịch, quốc tế, giúp lan toả văn hoá Quảng.

BÁO CÁO SẢN PHẨM

Nhóm 4

* Ý nghĩa:

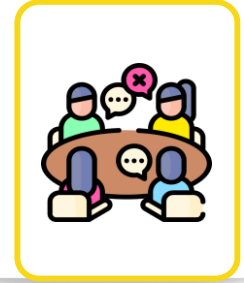
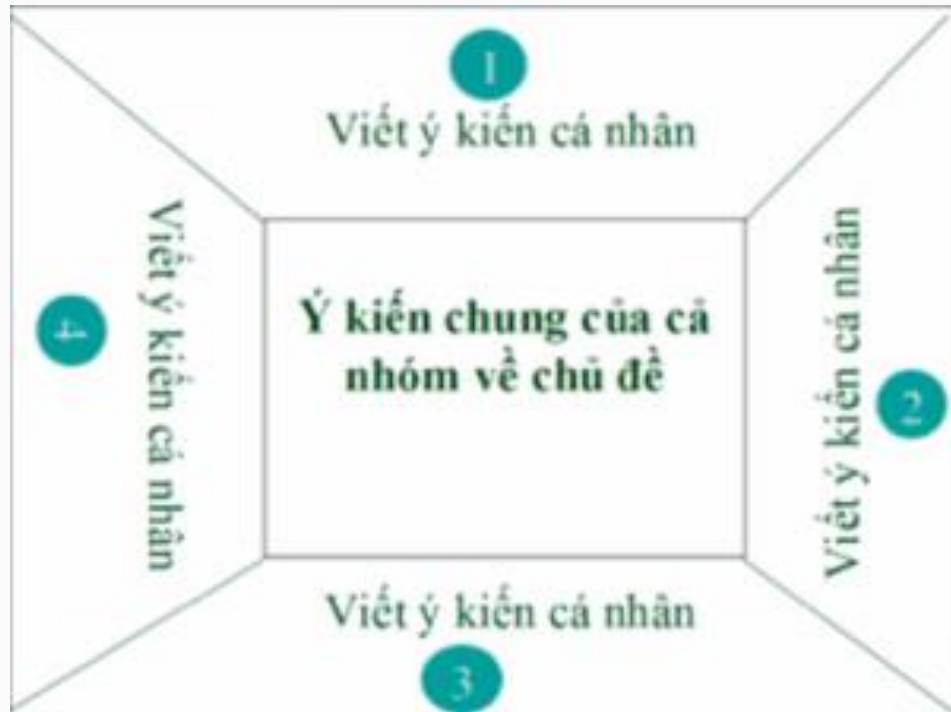
- Là niềm tự hào văn hoá của Đà Nẵng.
- Góp phần giữ bản sắc, phát triển du lịch và đời sống tinh thần.

Hình 4.2. Các nghệ sĩ Tuồng biểu diễn trên sân khấu

2.2 Nghệ thuật Tuồng (Hát bội) ở Đà Nẵng

THẢO LUẬN NHÓM

- Nhiệm vụ:
+ Trình bày những nét cơ bản về nghệ thuật Tuồng xứ Quảng.

THỜI GIAN: 4 PHÚT

BÁO CÁO SẢN PHẨM

2.2 Nghệ thuật Tuồng (Hát bội) ở Đà Nẵng

1

Tuồng xứ Quảng xuất hiện từ thế kỷ XVII – XVIII, bắt nguồn từ hai gánh hát Đức Giáo và Khánh Thọ.

2

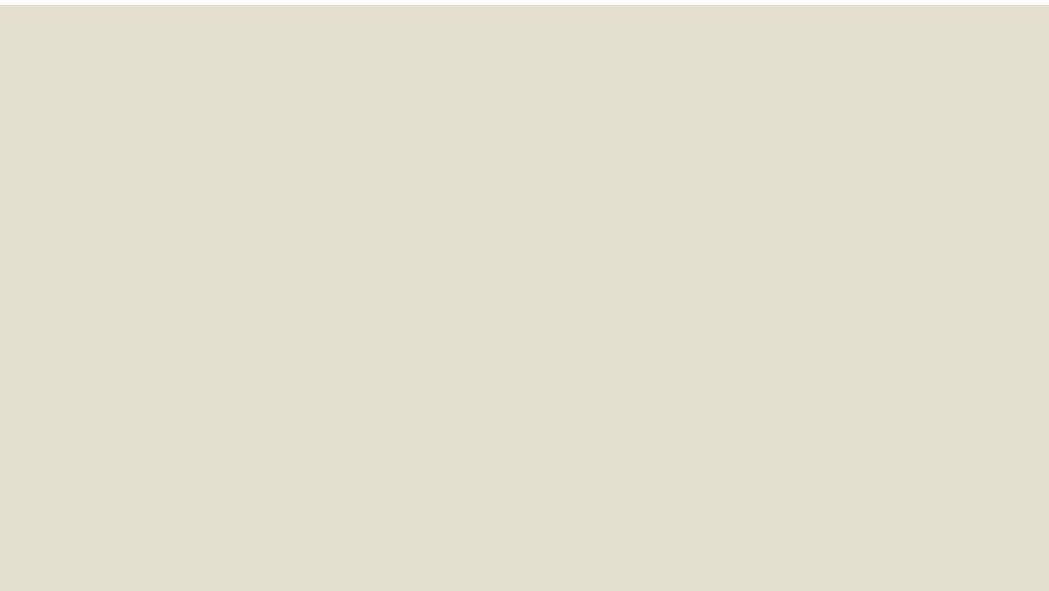
Sự ra đời của rạp hát tỉnh Quảng Nam đánh dấu bước chuyển từ sân khấu dân gian sang sân khấu đô thị, từ tín ngưỡng sang nghệ thuật biểu diễn chuyên nghiệp.

3

Một vở Tuồng là sự kết hợp của kịch bản, âm nhạc, múa, hóa trang, phục trang.

4

Kịch bản Tuồng gồm 4 loại: Tuồng cổ, Tuồng cung đình, Tuồng dân gian, Tuồng hài.

Âm nhạc Tuồng mang tính bi hùng, chặt chẽ, kết hợp nhạc hát và dàn nhạc.

Múa Tuồng chọn lọc từ động tác dân gian, tín ngưỡng, võ thuật để thể hiện tính cách nhân vật.

Hóa trang Tuồng dùng 3 màu chính: trắng, đen, đỏ để biểu hiện tính cách.

Phục trang phong phú,
đặc trưng cho từng
loại nhân vật.

Sân khấu Tuồng mang
tính ước lệ, tượng
trưng, giàu tính nghệ
thuật.

Sân khấu Tuồng

3. Những tên tuổi gắn liền với Tuồng

+ Nhóm 1: Trình bày những đóng góp tiêu biểu của Nguyễn Hiền Đình đối với sự hình thành và phát triển nghệ thuật Tuồng xứ Quảng.

+ Nhóm 2: Khái quát cuộc đời, sự nghiệp sáng tác và vai trò của Tống Phước Phổ trong việc đổi mới, phát triển Tuồng Việt Nam hiện đại.

+ Nhóm 3: Giới thiệu những đóng góp của Giáo sư Hoàng Châu Ký trong nghiên cứu, giảng dạy và bảo tồn nghệ thuật Tuồng Việt Nam.

Thảo luận nhóm

Thời gian
4 phút

BÁO CÁO SẢN PHẨM

Hình 4.3. Nghệ nhân, soạn giả Tuồng
Nguyễn Hiền Dĩnh

- Nguyễn Hiền Dĩnh (1853–1926).
- Ông là soạn giả, thầy dạy Tuồng, viết hơn 20 vở phản ánh xã hội Việt Nam; lời văn bình dị, gần gũi, dùng ca dao tục ngữ.
- Ông được tôn vinh bằng Nhà hát Tuồng Nguyễn Hiền Dĩnh tại Đà Nẵng.

*Hình 4.4. Nghệ nhân, soạn giả Tuồng
Tống Phước Phổ*

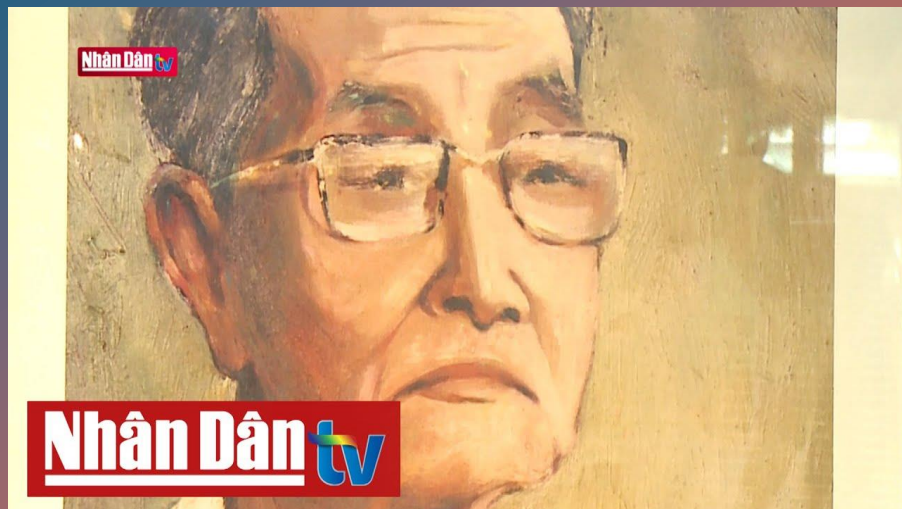
- Tống Phước Phổ (1900–1991).
- Ông viết gần 100 kịch bản, là cây bút hàng đầu của Tuồng cách mạng.
- Ông được tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh, có công chỉnh lý nhiều vở Tuồng cổ.

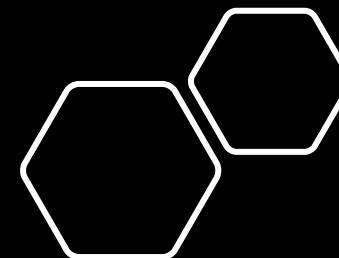

Hình 4.5. Giáo sư Hoàng Châu Ký

- Hoàng Châu Ký (1921–2008).
- Giáo sư, nhà nghiên cứu, tổng thư ký đầu tiên của Hội Nghệ sĩ Sân khấu Việt Nam, tác giả hơn 20 kịch bản và nhiều công trình nghiên cứu Tuồng.

→ Ông được coi là “Cánh chim đầu đàn của Tuồng Việt Nam hiện đại.”

4. Giá trị của nghệ thuật Tuồng

Nghệ thuật Tuồng xứ Quảng trong đời sống của người Đà Nẵng có những giá trị nào?

Các giá trị: giải trí, lịch sử, thẩm mỹ, giáo dục, tâm linh, du lịch văn hóa

THẢO LUẬN CẶP ĐÔI

Theo em, giá trị này có ý nghĩa như thế nào đối với người dân Đà Nẵng hôm nay?

Thời gian: 4 phút

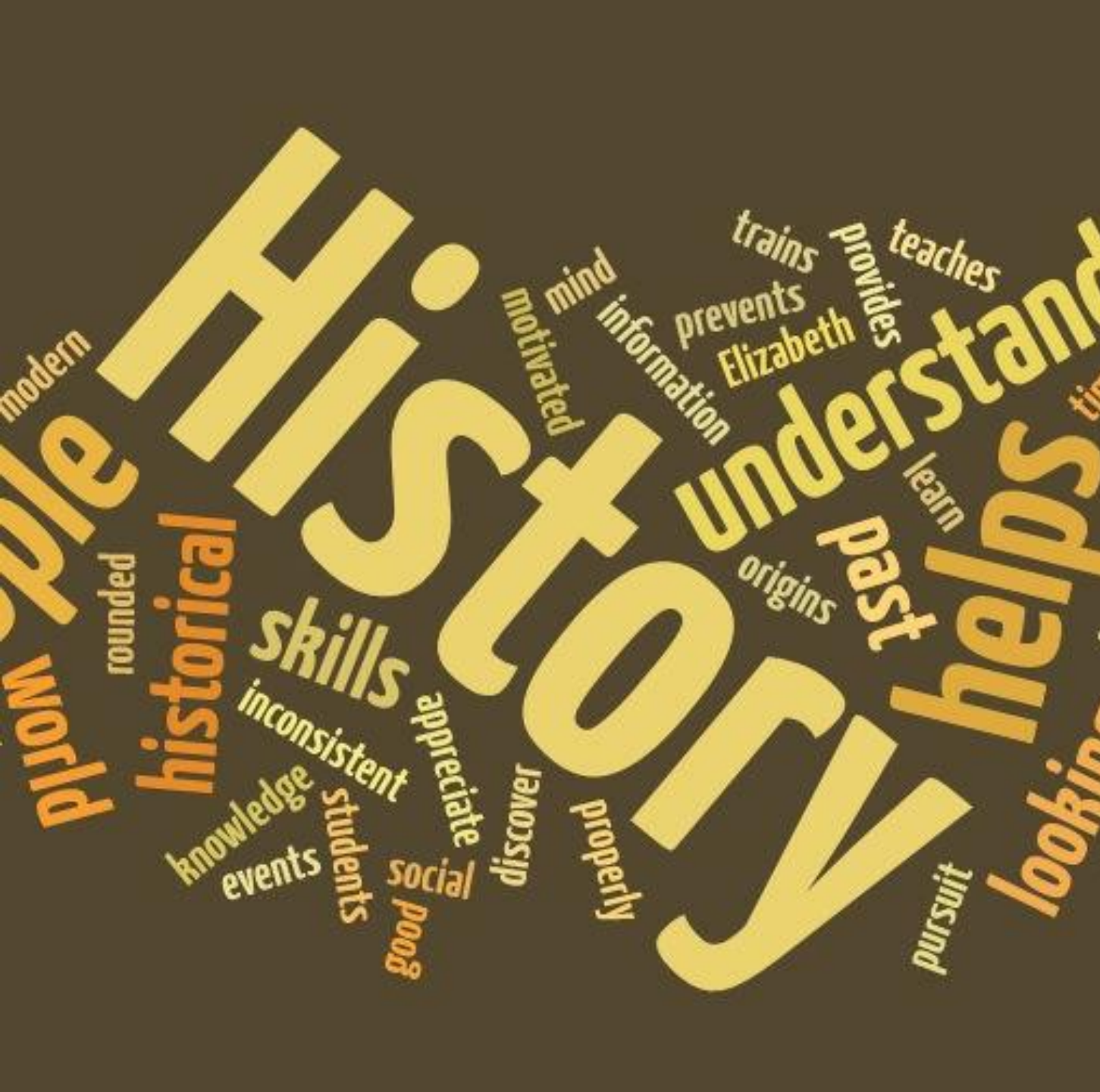

BÁO CÁO SẢN PHẨM

a. Giải trí

- Tuồng giúp con người thư giãn, thưởng thức cái đẹp qua kịch bản, âm nhạc, múa, hoá trang; kích thích sáng tạo cho nghệ sĩ và khán giả.

b. Lịch sử

- Tuồng là “pho sử sống” ghi lại đời sống, tâm tư, văn hoá người Việt qua nhiều thời kỳ; phản ánh bản sắc vùng đất Đà Nẵng – Quảng Nam.

c. Thẩm mỹ

- Thể hiện cái đẹp qua âm nhạc, múa, hoá trang, diễn xuất và giá trị nhân văn sâu sắc; là sự kết hợp hài hoà giữa hình thức và nội dung.

d. Giáo dục

- Dạy con người hướng thiện, tôn vinh chính nghĩa, đề cao đạo đức, phê phán cái xấu; góp phần hình thành nhân cách tốt đẹp.

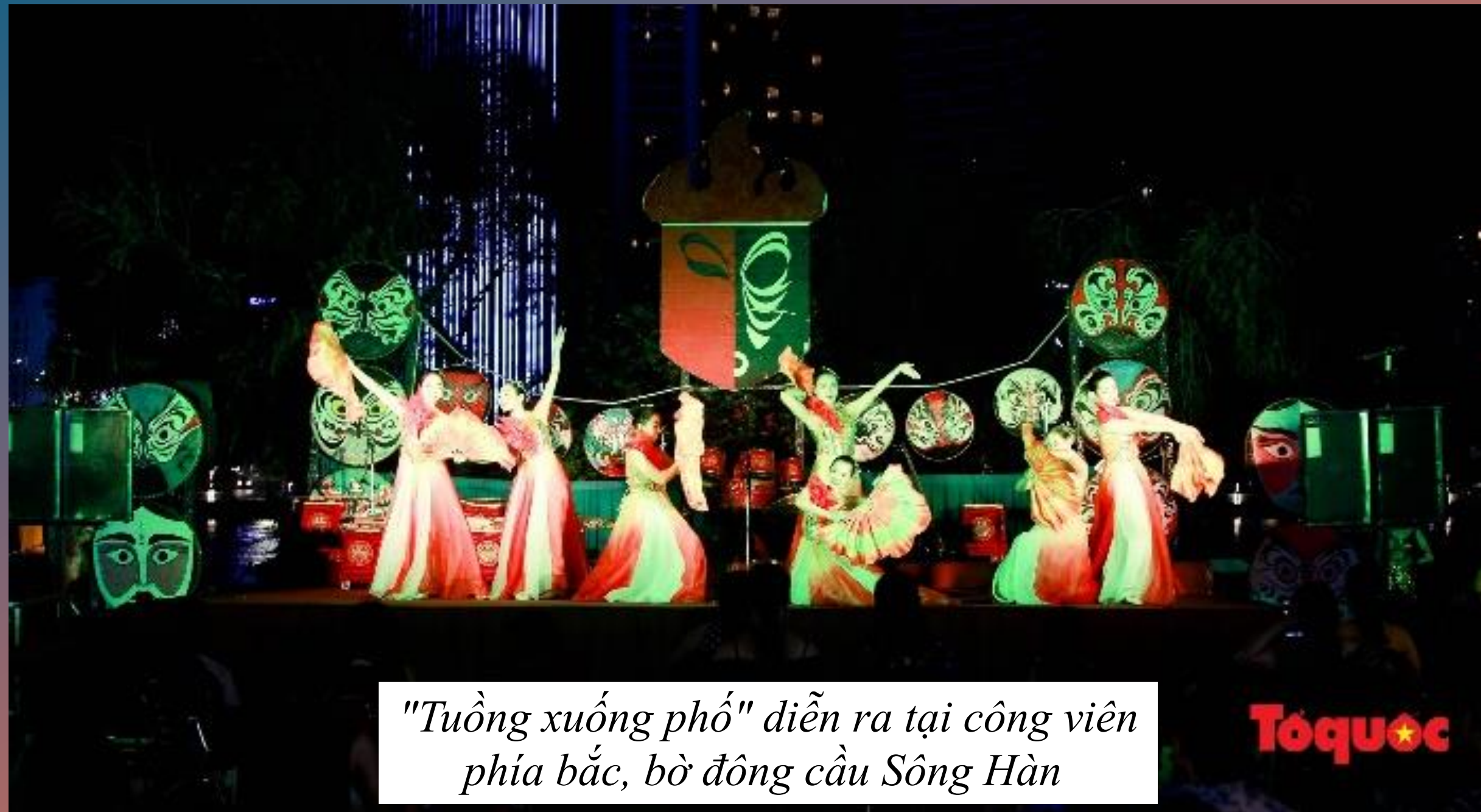

e. Tâm linh: Tuồng gắn với lễ hội, cúng đình, cầu ngư... thể hiện niềm tin vào điều lành và ước vọng bình an, thịnh vượng.

g. Du lịch văn hóa

- Từng trở thành sản phẩm du lịch đặc sắc, quảng bá văn hoá Đà Nẵng – xứ Quảng đến du khách trong và ngoài nước.

*"Tuồng xuống phố" diễn ra tại công viên
phía bắc, bờ đông cầu Sông Hàn*

Khách du lịch xem Tuồng ở Đà Nẵng

5. Một số biện pháp bảo tồn và phát triển Tuồng ở Đà Nẵng

5. Một số biện pháp bảo tồn và phát triển Tuồng ở Đà Nẵng

Bước 1: Đọc thông tin SGK, thực hiện nhiệm vụ:

+ Để bảo tồn và phát triển Tuồng ở Đà Nẵng cần có những biện pháp nào?

Bước 2: Think – Pair – Share

Cá nhân ghi ra giấy note hoặc hoặc giấy A5 (3 phút).

Chia sẻ cặp đôi với nhau (1 phút).

Mời HS ngẫu nhiên chia sẻ kết quả vừa thảo luận (2 phút)

BÁO CÁO SẢN PHẨM

Có chính sách hỗ trợ Nhà hát, CLB Tuồng; quan tâm thu nhập, đào tạo, tôn vinh nghệ nhân.

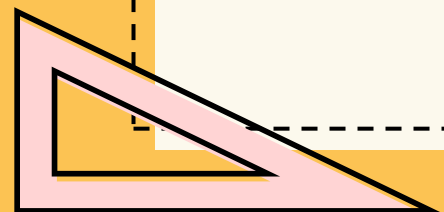
Lưu trữ và quảng bá Tuồng trên nền tảng công nghệ số.

Khôi phục không gian diễn xướng, đưa Tuồng vào lễ hội.

Quảng bá đến công chúng, nhất là giới trẻ; đưa Tuồng vào trường học và hoạt động trải nghiệm.

Dàn dựng chương trình phù hợp, biểu diễn thường xuyên, gắn kết với ngành du lịch.

LUYỆN TẬP

LUYỆN TẬP

1. Kể tên những nghệ nhân, soạn giả Tuồng và những tác phẩm tiêu biểu mà em biết.

- + Nguyễn Hiền Dĩnh (1853–1926): soạn giả, thầy dạy Tuồng nổi tiếng, tác giả các vở Lý Mã Hiền, Phong Ba Đình, Võ Hùng Vương, Lục Vân Tiên, Trương Đồ Nhục, Giáp Kén – Xã Nhộng...
- + Tống Phước Phổ (1900–1991): cây bút hàng đầu của Tuồng cách mạng, tác giả các vở Trưng Nữ Vương, Quán Thằng Long, Hội nghị Diên Hồng, Cờ Giải phóng...; đồng thời chỉh lý nhiều vở Tuồng cổ như Sơn Hậu, Lam Sơn khởi nghĩa, An Tư công chúa...
- + Giáo sư Hoàng Châu Ký (1921–2008): nhà nghiên cứu, soạn giả Tuồng hiện đại, tác giả và đồng cải biên nhiều kịch bản, đồng thời biên soạn các công trình như Sơ khảo lịch sử nghệ thuật Tuồng, Tuồng – Hát Bội và bản sắc sân khấu truyền thống Việt Nam...

LUYỆN TẬP

2. Em hãy làm Poster hoặc viết bài thuyết trình giới thiệu, quảng bá về những nghệ nhân, soạn giả Tuồng mà em yêu thích.

VẬN DỤNG

1. Lớp (hoặc nhóm) em hãy cùng nhau đi xem một vở tuồng. Sau đó:
 - a) Viết lại một cảm nhận sâu sắc nhất của mình về vở tuồng đó.
 - b) Thử hát và kèm theo điệu bộ một câu hát trong vở tuồng đã xem.

